

Analyse af lærerstuderende før og efter reformen af læreruddannelsen

17. december 2018

Baggrund

I sommeren 2012 indgik den daværende regering (S, R, SF) en aftale med Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti om en ny læreruddannelse.

Formålet med reformen var blandt andet at udvikle en fagligt stærkere og mere attraktiv læreruddannelse. Som et element heri blev kravene til adgang og optag skærpet, således at det fra 2013 kun er ansøgere med 7 i adgangsgivende gennemsnit eller højere, som kan komme ind på læreruddannelsen via kvote 1. Det blev ligeledes indført, at ansøgere med lavere karaktergennemsnit end 7 skal søge via kvote 2 og bestå en optagelsessamtale for at kunne optages.

I forbindelse med evalueringen af læreruddannelsen indgår nedenstående tre evalueringsspørgsmål, der handler om virkningen af de skærpede krav:

- 1 I hvilken grad har de nye regler om adgang og optag understøttet målsætningen om at tiltrække flere dygtige unge?
- 2 I hvilken grad har de nye regler om adgang og optag understøttet målsætningen om et væsentligt reduceret frafald?
- 3 I hvilken grad har de nye regler om adgang og optag ført til bedre resultater for dimittenderne fra læreruddannelsen?

Dette notat belyser de tre evalueringsspørgsmål gennem beskrivende opgørelser af de studerendes baggrund og adgangsgivende karaktergennemsnit, frafald og eksamensresultater på læreruddannelsen før og efter den nye uddannelse blev indført fra og med 2013. Der er ikke tale om en effektanalyse, og resultaterne skal derfor tolkes med forbehold for, at de kan være påvirket af andre forhold uden tilknytning til reformen af læreruddannelsen. Resultaterne har på forskellige tidspunkter i evalueringsprocessen været forelagt for den nedsatte ekspertgruppe for evalueringen af læreruddannelsen.

Notatets overordnede konklusioner på de tre spørgsmål er følgende:

- Ad 1: De optagne studerende på læreruddannelsen har højere gennemsnitskarakter fra den adgangsgivende eksamen efter reformen
- Ad 2: Den samlede afbrudstilbøjeligheden er ikke faldet efter reformen
- Ad 3: Eksamenskaraktererne på læreruddannelsen er øget efter reformen.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Uddannelsesstatistik og Den Koordinerede Tilmelding

Bredgade 40

1260 København K

Tel. 3544 6200

Fax 3544 6201

Mail sfu@ufm.dk

Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

Sagsbehandler

Hans Helmuth Bruhn

Tel. 72317842

Mail HHEB@uds.dk

1. I hvilken grad har de nye regler om adgang og optag understøttet målsætningen om at tiltrække flere dygtige unge

De karakterer, som ansøgerne blev vurderet efter ved optagelsen gennem Den Koordinerede Tilmelding (herunder eventuelt tillæg på 8 pct. for hurtig studiestart), steg markant efter reformen af læreruddannelsen i 2013. Således var karakterniveauet 6,2 i årene umiddelbart inden reformen, mens det steg til 6,6 i 2013. I årene herefter er niveauet steget til omkring 6,9, jf. tabel 1.

Tabel 1. Antal ansøgere til samt optagne og tilgåede på læreruddannelsen samt gennemsnitskarakterer blandt optagne. 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal ansøgere	3.774	3.907	3.869	3.469	3.740	4.275	4.129
Antal optagne	3.436	3.527	2.608	2.334	2.372	2.700	2.691
Antal tilgåede	3.579	3.663	2.944	2.890	3.020	3.328	3.460
Karaktergennemsnit for de optagne	6,2	6,2	6,6	6,9	6,9	7,0	6,9

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Anm. "Antal ansøgere" er alle ansøgere via den koordinerede tilmelding. "Antal optagne" er personer, som er optaget et givent år pr. 30 juli igennem den koordinerede tilmelding ("første optagelsesrunde"). "Antal tilgåede" er personer, som er indskrevet på uddannelsen pr. 1. oktober og herunder personer, som optages i "anden runde" i august. "Karaktergennemsnit for de optagne" omfatter det adgangsgivende karaktergennemsnit for de personer, som optages i første runde via den koordinerede tilmelding. Det er muligt, at det angivne adgangsgivende karaktergennemsnit for de optagne i første runde adskiller sig fra dem, som indskrives på uddannelsen efter anden runde.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Det ses endvidere af tabellen, at antallet af ansøgere i de første år – bortset fra 2014 – var nogenlunde på niveau med de foregående år. De seneste par år er antallet af ansøgninger dog steget og har ligget på et niveau, der er omkring 9 pct. højere end årene inden reformen.

Antallet af optagne gennem Den Koordinerede Tilmelding faldt markant efter reformen. Mellem 2012 og 2013 faldt optaget med godt 900 personer, svarende til godt en fjerdedel. Faldet fortsatte de to efterfølgende år med optagelsestal på mellem 2.300 og 2.400. I 2016 og 2017 er niveauet dog steget til omkring 2.700 optagne personer om året gennem Den Koordinerede Tilmelding.

Det skal bemærkes, at der efter 30. juli hvert år er optagne ansøgere, der siger nej tak til tilbuddet om optagelse. Desuden optages et antal personer gennem 2. runde optag. Disse bevægelser er indregnet i antallet, der er *tilgået* studiet.

Der var ligeledes et relativt stort fald i antal tilgåede studerende efter reformen, men dog ikke i samme størrelsesorden som antal optagne. Således faldt antallet kun omkring 15-20 pct. de første år efter reformen. De seneste år er antallet igen steget og var i 2017 3.460 og dermed på niveau med antal tilgåede inden reformen.

Tabel 2 på næste side viser gennemsnitskarakteren blandt optagne på læreruddannelsen mellem 2011-2017 særskilt efter karakterniveauer (henholdsvis over og under 7,0) samt antal personer, grupperne består af.

Personer, der påbegyndte læreruddannelsen i 2012 eller tidligere, og som havde et karaktergennemsnit under 7,0, ville have været kommet til optagelsessamtale, hvis

de aktuelle optagelsesregler havde været gældende dengang. Statistikken i tabellen er således særskilt efter, om de optagne er optaget direkte på grundlag af gennemsnitskarakter (inkl. evt. bonus for hurtig start), eller om pågældende har skullet gennem en optagelsessamtale, for så vidt angår optagelsesårene fra og med 2013.

Tabel 2. Optagne på lærerstudiet. Antal og gennemsnitskarakterer særskilt efter karakterniveau. 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Andel optagne med karaktergennemsnit på 7,0 eller derover (pct.)	36	36	47	54	54	54	53
Antal optagne med karaktergennemsnit på 7,0 eller derover	1.166	1.205	1.219	1.204	1.269	1.451	1.417
Karaktergennemsnit blandt optagne med karaktergennemsnit på 7,0 eller derover	8,5	8,5	8,5	8,6	8,7	8,7	8,7
Andel optagne med karaktergennemsnit under 7,0 (pct.)	64	64	54	46	46	46	47
Antal optagne med karaktergennemsnit under 7,0	2.113	2.161	1.382	1.027	1.100	1.239	1.232
Karaktergennemsnit blandt optagne med et karaktergennemsnit under 7,0	5,0	4,9	4,9	5,0	4,9	5,0	4,9
Karaktergennemsnit blandt alle optagne	6,2	6,2	6,6	6,9	6,9	7,0	6,9

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Anm.: Der findes ikke karaktergennemsnit for samtlige ansøgere/optagne. Beregningerne inkluderer derfor ikke samtlige ansøgere/optagne.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Af tabel 2 fremgår, at andelen af optagne, der havde 7,0 eller mere i gennemsnit af de karakterer, som ansøgerne blev vurderet efter ved optagelsen gennem Den Koordinerede Tilmelding, steg markant mellem 2012 og 2013 – fra 36 pct. til 47 pct. Sidenhen er andelen steget til mere end halvdelen i 2014-2017. Det ses endvidere, at karaktergennemsnittet i denne gruppe er steget fra 8,5 til 8,7.

Tilsvarende er andelen af optagne med gennemsnitskarakter under 7 faldet fra omkring to tredjedele før reformen til knap halvdelen i 2017. Det ses endvidere, at gennemsnittet blandt personer med et gennemsnit under 7,0 har ligget stabilt på hen ved 5 i hele perioden.

Ikke alene er andelen af optagne med snit på 7,0 eller derover steget, men også antallet. I 2011 var der 1.166 med dette karaktergennemsnit, mens det i 2017 var 1.417, svarende til en stigning på 22 pct.

Antallet af ansøgere til læreruddannelsen steg fra 3.774 i 2011 til 4.129 i 2017, jf. tabel 1. Det svarer til en stigning på 9 pct.

Søgningen til studiet blandt personer, der har et snit på over 7, er med andre ord steget mere end blandt personer med et snit under 7.

En mindre del af stigningen i de gennemsnitlige karaktergennemsnit skyldes, at lidt flere ansøgere blandt de senere årgange ansøger hurtigere efter afslutning af adgangsgivende ungdomsuddannelse end tidligere årgange gjorde. På den måde får flere ansøgere et tillæg på 8 pct. til deres eksamensgennemsnit, når de søger ind på en videregående uddannelse senest to år efter afslutningen af den adgangsgivende eksamen.

Der skal også tages forbehold for, at karaktererne på ungdomsuddannelserne generelt er steget henover perioden.

2. I hvilken grad har de nye regler om adgang og optag understøttet målsætningen om et væsentligt reduceret frafald?

Tabel 3 viser de kumulerede frafaldsprocenter blandt lærerstuderende i perioden 2011-2016 særskilt efter det år, de studerende tilgik studiet.

Tabel 3: Kumulerede frafaldsprocenter blandt lærerstuderende, der tilgik studiet i perioden 2011-2016. Særskilt efter tilgangsåret.

Tilgået år	Studieår					
	1	2	3	4	5	6
2011	15,3	24,3	28,6	30,3	32,0	33,5
2012	17,8	26,0	30,4	32,8	34,9	-
2013	15,1	23,6	28,3	31,5	-	-
2014	14,9	24,8	30,3	-	-	-
2015	15,9	25,9	-	-	-	-
2016	15,2	-	-	-	-	-

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Tallene i tabel 3 er illustreret grafisk i figur 1 på næste side.

Som det fremgår af tabellen og figuren, ligger 1. årsfrafaldet relativt stabilt omkring 15-16 pct. - bortset fra tilgangsårgangen 2012, der havde et frafald det første år på 17,8 pct.

Frafaldsprocenten blandt studerende, der tilgik studiet efter reformen i 2013, var lidt lavere end øvrige tilgangspopulationer i den seksårige periode for så vidt angår de første 3 studieår, men herefter er frafaldet for årgangen 2013 steget forholdsvist meget i løbet af 4. studieår.

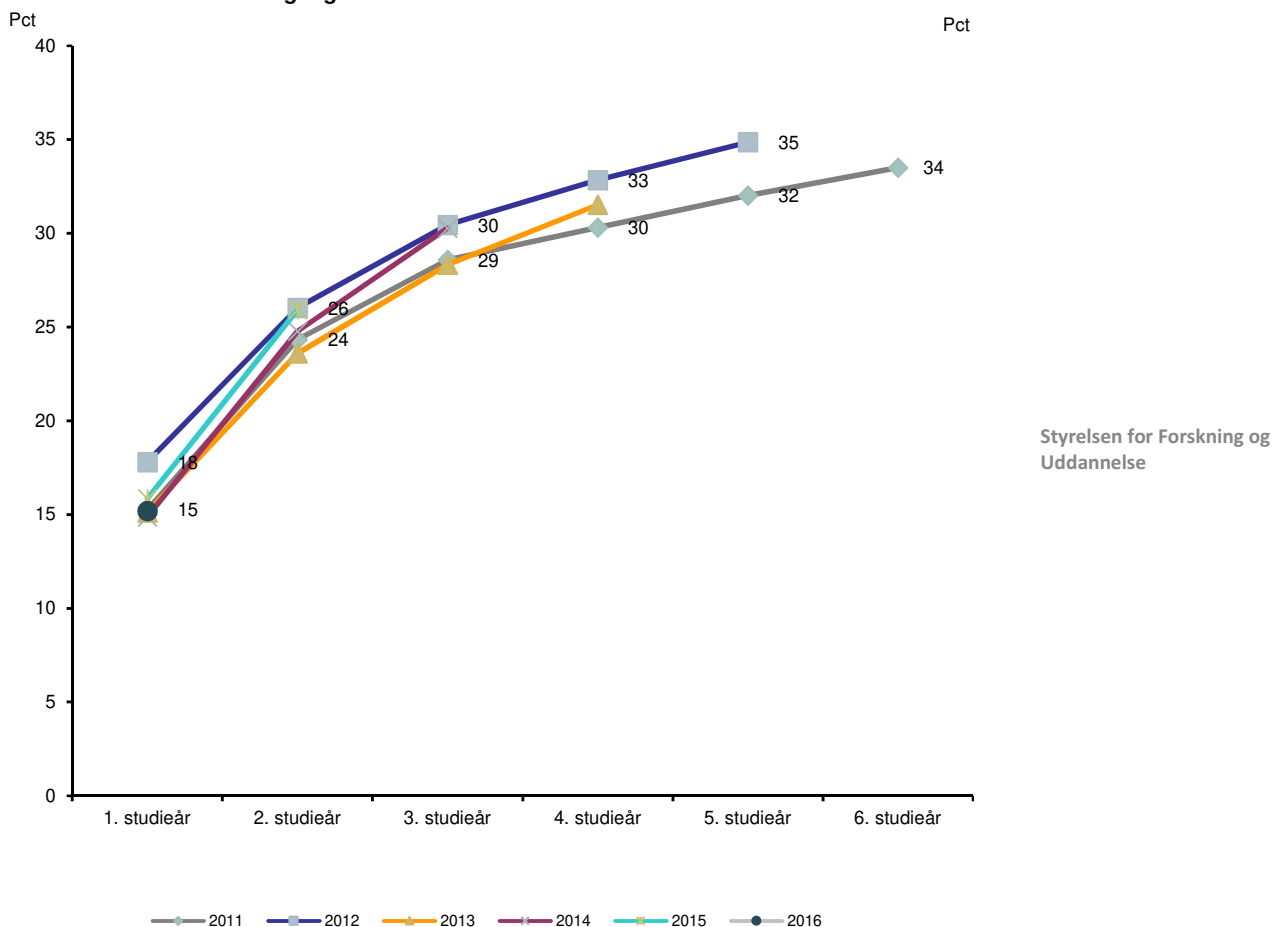
Laveste frafaldstilbøjelighed blandt de seks tilgangspopulationer var 2011, mens den årgang, der havde højeste frafaldstilbøjelighed, var 2012. Det vil sige, at det er de to tilgangsåre, der ligger umiddelbart inden implementeringen af reformen, der står for de højeste henholdsvis de laveste frafaldstilbøjeligheder.

Frafaldstilbøjeligheden efter 4. studieår blandt de studerende på den første årgang på den nye læreruddannelse ligger med 31,5 pct. på samme niveau som de tidligere år. Til sammenligning ligger den gennemsnitlige frafaldsprocent efter fire år for studerende optaget på en professionsbacheloruddannelser i 2013 på 25,9 pct.

Målsætningen, om at de nye regler om adgang og optag skulle reducere frafaldet på læreruddannelsen væsentligt, er med andre ord endnu ikke indfriet.

Figur 1. Kumulerede frafaldsprocenter blandt lærerstuderende, der tilgik studiet i perioden 2011-2016. Særskilt efter tilgangår.

Anm.: Bemærk at der for studerende fra tilgangår 2016 kun er data fra ét år, som fremgår med en grøn cirkel.
Kilde: Danmarks Statistik

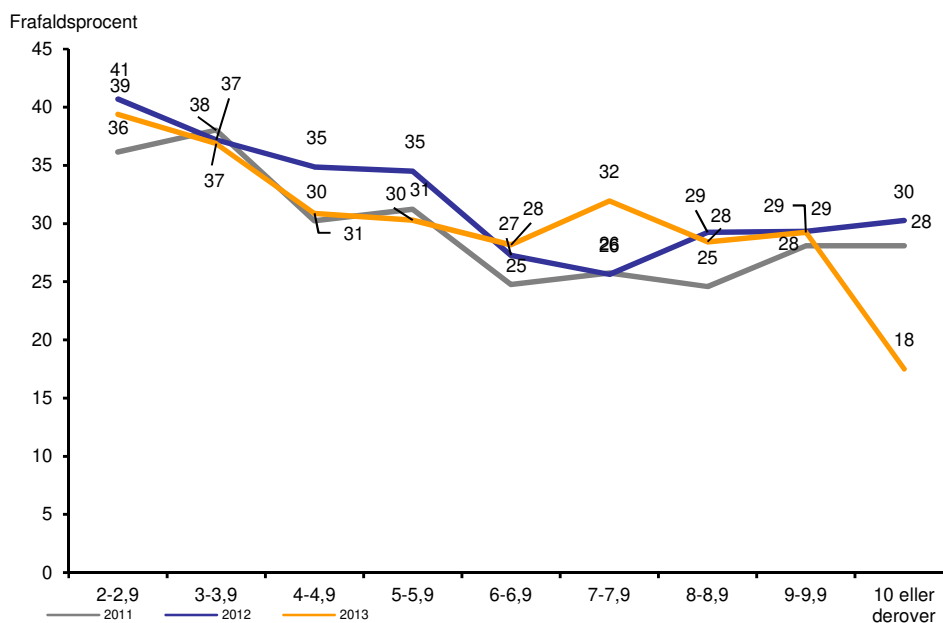
Frafald efter adgangsgivende karaktergennemsnit

Figur 2 på næste side viser det samlede frafald efter 4. studieår for studerende opdelt efter intervaller for karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende eksamen.

Grafen for studerende optaget på den nye læreruddannelse i 2013 adskiller sig på nogle punkter fra graferne for de to foregående år for studerende optaget på den tidligere læreruddannelse. For det første ligger frafaldet for studerende med et gennemsnit mellem 7,0 og 7,9 betydeligt højere for 2013-årgangen. For det andet er frafaldet for studerende med karakteren 10 og derover væsentlig lavere.

Figur 2: Frafaldsprocenter blandt lærerstuderende efter 4. studieår efter karaktergennemsnit fra gymnasieuddannelse for tilgangsårs 2011, 2012 og 2013.

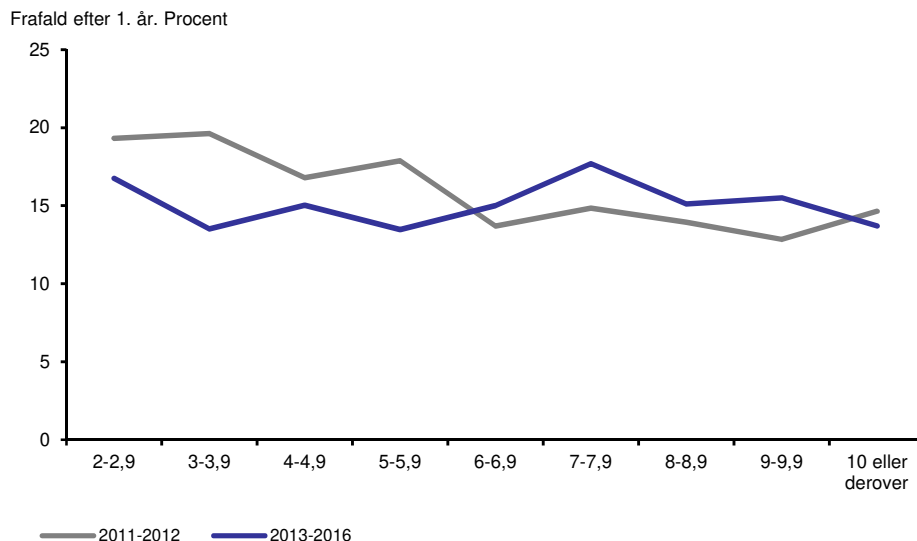

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kilde: Danmarks Statistik

Nedenstående figur 3 viser frafaldet efter 1. studieår for hhv. de to sidste optagelsesår til den gamle læreruddannelsen (2011-12) og de første fire optagelsesår til den nye læreruddannelse (2013-16).

Figur 3: Frafaldsprocenter blandt lærerstuderende efter 1. studieår efter karaktergennemsnit fra gymnasieuddannelse for tilgangsårs 2011-12 og 2013-16.

Kilde: Danmarks Statistik

Som det fremgår, ligger 1.årsfrafaldet for studerende med lave karaktergennemsnit fra den adgangsgivende eksamen lavere for studerende optaget på den nye læreruddannelse. Som bekendt bliver studerende med karaktergennemsnit under 7 optaget gennem kvote 2 på den nye læreruddannelse, hvilket bl.a. indebærer, at de

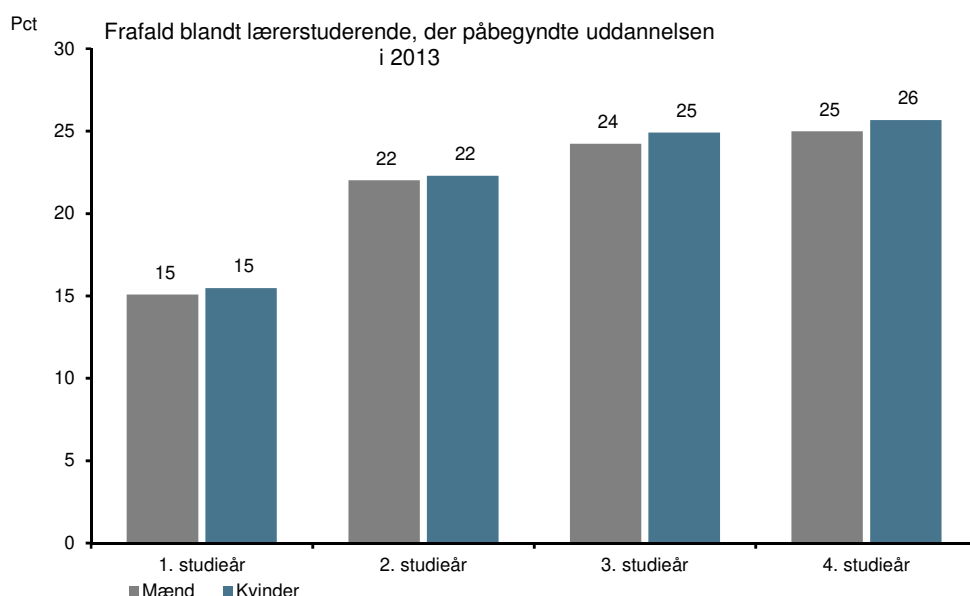

har været til optagelsessamtale. Figur 3 viser ligeledes, at 1.årsfrafaldet blandt studerende med højere karakterer, ligger højere på den nye læreruddannelse, dog med undtagelse af studerende med de helt høje karakterer på 10 og derover.

Frafald fordelt på køn

Figur 4 viser frafaldet fordelt efter køn for de første fire årgange på den nye læreruddannelse (2013-16). Som det fremgår, er der ikke et tydeligt mønster, der indikerer, at tilbøjeligheden til at falde fra læreruddannelsen skulle hænge sammen med den studerendes køn.

Figur 4: Frafaldsprocenter for hhv. mænd og kvinder efter studieår for de første fire tilgangsåre på den nye læreruddannelse.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kilde: Danmarks Statistik

3. I hvilken grad har de nye regler om adgang og optag ført til bedre resultater for dimittenderne fra læreruddannelsen?

Tabel 4 viser gennemsnittet af de karakterer, som studerende på læreruddannelsen har opnået særskilt efter studieår og det år, de er påbegyndt uddannelsen.

Tabel 4. Gennemsnitskarakterer opnået på læreruddannelsen. Særskilt efter tilgangsåre og studieår.

	1. studieår	2. studieår	3. studieår	4. studieår
Tilgået år	Gennemsnitlig eksamenskarakter			
2011	7,0	6,9	7,1	5,8
2012	7,1	7,0	7,4	5,9
2013	7,7	7,8	7,6	7,9
2014	7,8	8,1	7,7	7,6
2015	8,0	7,8	7,8	
2016	8,0	8,0		

Anm.: Alle eksamenskarakter indgår i statistikken uvægtet. Studieår er i tabellen defineret som studerendes studieår og er ikke nødvendigvis i takt med studieordningens studieår. Kun studerende, der har været på uddannelsen hele året, er medregnet.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Som det fremgår, er karakterniveauet steget efter reformen. Det gælder for alle studieår og navnlig det afsluttende fjerde studieår, hvor de studerende typisk udarbejder deres bachelorprojekt. Resultatet er forventeligt set på den baggrund, at de lærerstuderende som helhed er tilgået studiet med højere karaktergennemsnit, end de gjorde tidligere. I sammenligningen af eksamensresultater skal der dog tages tydeligt forbehold for, at læringsmål og prøveformer er forskellige på den gamle og nye læreruddannelse.

Desuden har der over perioden været en generel stigning i karakterne på de videregående uddannelser, hvilket også kan have en virkning på den udvikling, man ser på læreruddannelsen.

Tabel 5 viser gennemsnittet af de karakterer, som studerende på læreruddannelsen har opnået særskilt efter 1) studieår, 2) det år, de er påbegyndt uddannelsen samt 3) det eksamensgennemsnit de var påbegyndt læreruddannelsen med.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Tabel 5. Gennemsnitskarakterer opnået på læreruddannelsen. Særskilt efter tilgangår, studieår og adgangsgivende karakter.

Tilgået år	1. studieår		2. studieår		3. studieår		4. studieår	
	Under 7	7+	Under 7	7+	Under 7	7+	Under 7	7+
Påbegyndt læreruddannelsen med et adgangsgivende karaktergennemsnit								
Gennemsnitlig eksamenskarakter på læreruddannelsen								
2011	6,2	8,4	6,3	8,2	6,5	8,4	5,2	7,4
2012	6,5	8,5	6,3	8,4	6,8	8,7	5,3	7,3
2013	7,0	8,7	7,3	8,7	7,1	8,4	7,3	8,8
2014	7,3	8,8	7,6	8,9	7,2	8,6		
2015	7,4	8,9	7,3	8,6				
2016	7,3	8,8	7,7	8,7				

Anm.: Alle eksamenskarakterer indgår i statistikken uvægtet. Studieår er i tabellen defineret som studerendes studieår og er ikke nødvendigvis i takt med studieordningens studieår. Kun studerende, der har været på uddannelsen hele året, er medregnet.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Som det fremgår, får de studerende, der som adgangsgivende karaktergennemsnit havde 7 eller derover, højere eksamenskarakterer under studiet, end de der havde under 7. Til gengæld er gennemsnittet blandt sidstnævnte øget betydeligt mere end det er blandt de studerende, der havde et snit på 7 eller derover fra deres adgangsgivende uddannelse. Det kan pege i retning af, at det ved optagelsessamtalerne har været muligt at differentiere ansøgerfeltet blandt de studerende i kvote 2 med et adgangsgivende karaktergennemsnit på under 7. Som det fremgik af tabel 2 er andelen af studerende optaget med en adgangsgivende gennemsnit under 7 faldet fra 64 pct. i årene før reformen til ca. 47 pct. efter.

I tabel 6 på næste side vises gennemsnittet af de karakterer, som studerende har opnået i det første studieår på læreruddannelsen særskilt efter det år, de er påbegyndt uddannelsen samt den adgangsgivende karakter, de påbegyndte studiet med. Tabellen inddrager udelukkende studerende med under 7 i snit fra deres adgangsgivende uddannelse, som efter reformen i 2013 nu optages gennem kvote 2 og skal bestå en optagelsessamtale.

Tabel 6. Gennemsnitskarakterer opnået på 1. studieår på lærerstudiet blandt studerende, der havde under 7 i adgangsgivende karakter. Særsomt efter tilgangår og adgangsgivende karakter.

Gennemsnitlig adgangsgivende karaktergennemsnit					
	2,0-2,9	3,0-3,9	4,0-4,9	5,0-5,9	6,0-6,9
Tilgaaet ar	Gennemsnitlig eksamenskarakter paa læreruddannelsen				
2011	4,8	5,1	6,0	6,2	7,1
2012	4,4	5,3	6,4	6,6	7,4
2013	6,4	6,0	7,0	7,1	7,5
2014	7,4	6,4	7,0	7,5	7,7
2015	6,9	6,5	7,2	7,2	8,3
2016	6,7	6,7	6,8	7,4	7,9

Anm.: Alle eksamenskarakterer indgaa i statistikken uvægtet. Studieaar er i tabellen defineret som studerendes studieaar og er ikke nødvendigvis i takt med studieordningens studieaar. Kun studerende, der har været paa uddannelsen hele aaret, er medregnet.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Som det fremgaa af tabellen, er det generelle billede, at de studerende med under 7 i adgangsgivende karaktergennemsnit opnaa hojere karakterer paa deres første studieaar efter reformen i 2013, men saaledes at billedet er mere tydeligt des lavere adgangskarakter, den studerende tilgik studiet med.

I de sidste ar inden reformen opnaede studerende med en adgangsgivende karakter paa mellem 2,0 og 2,9 karakterer paa læreruddannelsens første studieaar paa 4,4 og 4,8. Efter reformen er niveauet steget til mellem 6,4 og 7,5. Samme billede – om end knap sa kraftigt – er at finde blandt de studerende, der tilgik studiet med en adgangsgivende karakter paa mellem 3,0 og 3,9.

Det forhold, at loftet gennemgaaende aftager des hojere adgangsgivende karakter, den studerende tilgik studiet med, kan muligvis forklares med, at de nyindførte optagelsessamtaler fra 2013 har størst afklarende og sorterende virkning blandt de studerende med lave adgangsgivende karakterer.